КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Шинарди, 21 май
№ 61 (4541)
Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партин Нохч-ГІалгІайн обкоман, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхачу Советан а Министрийн Советан а орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

Арадуьйлу 1923 шера дуьйна

Пятилетка кхоалагІча шера тІаьхьа социалистически довлатам хаьаз хьалхе кхочушдаря лахье хьинаца Грозненски № 1 болта гІишлой материалийн комбинатан снеядаран хьалха ден обжигальщик Лазаренко Иван верте лекха смена. Цу смена хІора дийнахь арахеца етта кирпичаш 35 эзар а. Иза хьалха даьржІачух дукха дукхаста.

СУРТА ТІА: обжигальщик И. С. Лазаренко болх беш ву.

В. [illegible] сурт.

ЙОЛАШ Я ПХЕ БЕТТА ПЛАН!

[illegible] Грозненски химически комбинатан оператор Виктор Михайлович верте веттача цеха коллективо. [illegible] пхе бетта план [illegible], 20-чу майна кхочушбина цо. [illegible] Абдулла [illegible] Николаевне кулгаллачу «Г» сменна коллективо. Цига болх беш дина къахьегаш бу аппаратчикаш М. Пичаев, О. Фильчунов, В. Тимошенко, слесарш М. Шавлаков, А. Набельцин, кхиберш.

Н. БАСТЫРИНА.

Сийлен цІи яьккхай

Локомотивни депо болх беш чІогІа, хаза а тетраш хьолаву къона машинист, депо «ушка» И. И. Ильясов. [illegible] Ильясова расписанех делаю поезд, хІора рейсана дукха доагор кходу. [illegible]

Г. АНОХОВ.

Хьокхамаш лохдалийтац

[illegible] ишкабетонин конструкцей завода коллективо. Товарни продукци 101 процентаца ах бетта задани. 101 процент кхочашдаьлла. Арахецача продукцега дІабола мах лохбарах ухх шера завода болх беш пачхьалкхена кхочу 51 эзар сом.

Социалистически [illegible] хьалхарча ах бетта план 110 процент кхочаш а еш, план совгІа 120 кубически метр ишкабетона изделеш арахийцар Я. Б. Лемешко верте латтача ишкабетона изделей цеха коллективо а.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

А. Н. Косыгин Чехословаке вахар

ПРАГА. 17 май. (ТАСС). КПЧ ЦК Президиуман ЧССР правительствин чехарагІа лоаццача хана салаІен дар вахара зайтен тахан. 17-ча мае. Чехословаке кхаьчав КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрийн Совета Председатель А. Н. Косыгин. Миттта Председатель А. Н. Косыгина хІаш да. ЧССР-е А. Н. Косыгина йоаккхача хахах шина а агІонна хьашт долаш долча [illegible] чехословацки кулгалхошна лІахо лагелара пайда эпарахьар а.

Аэродроме нийкъест А. Н. Косыгина дакъабаьхха бар КПЧ ЦК Хьалхара секретарь А. Дубчек, КПЧ ЦК Президиума член, ЧССР правительства Председатель О. Черник, КПЧ ЦК Президиума член, Къаман собране Президиума член И. Смрковский, кхыча мехкашкарча гІуллакхийн министр И. Гаек, кхыбола официальни нах.

Накъабаьхкарашта юкъе бар ЧССР-ера СССР посол С. В. Червоненко, посольстве болхлой.

* * *

ПРАГА, 18 май. (ТАСС). Тахан витаца ЧССР Президент Л. Свобода, КПЧ ЦК Хьалхара секретарь А. Дубчек, ЧССР Къаман собране Президиума Председатель И. Смрковский, ЧССР правительства Председатель О. Черник волча вахан хилав СССР Министрийн Совета Председатель А. Н. Косыгин.

ДоттагІала хьаламашк дет тІарча безаман [illegible] чехословакиа [illegible] вІашагІкхетарш хилла хьайгальаш.

ТАСС ХОАМ

1968 ш. 20-ча мае дена 30-ча майне кхаччалца йолча хана космически аппараташ [illegible] Советски Союзе [illegible] ракетин система [illegible] элементаш Тайнача океана акваторе [illegible] лагерьадье:
хьалхара район — [illegible] 40 минутан [illegible] 0 градус [illegible] минути [illegible] 156 градус 40 минути;
шолагІа район — [illegible] 9 градус 18 минути;
[illegible]: 154 градус 40 минути; 153 градус 42 минути; 153 градус 36 минути; 153 градус 31 минути.
[illegible]
кхузблекхтахьара йоалл:
6 градус 45 минути;
6 градус 20 минути;
8 градус 52 минути;

Шахьайкаре ТАСС-ана тІахьлхьа хьерканиле [illegible] кхочашха ханах 12 сахьат хьалча денн 24 сахьат [illegible] Советски Союза правительство дехьаш хилар.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА!
В. И. Ленин ваь 100 шу дизара накъадолхаш!

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ МАЙСКИ ВАХТА

[illegible] Юрта, Сунженски, Шелковской районаш [illegible]

[illegible] Ножай-Юрта районо ах шера план хІинцале а кхочашьяьй.

Шуьд йохкара гІуллакха хьалхь доал Наурски, Гудермеса, Ножай-[illegible]

Республика пхьалолча болхаячашка [illegible] Наурски, Шелковской, кхыча районийн белхашкара доша хьоаса кхоачаргба [illegible] пункташка.

1968 ШЕРА 16-ча МАЕ КХАЧЧАЛЦА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА АХ ШЕРА ПЛАН РАЙОНАША МЕЛ КХОАЧАШЪЯЬЙ (ПРОЦЕНТАШЦА ЛОАРХІАШ) ХЬАХЬОКХАШ ЙОЛА

СВОДКА

	Дулх	Шура	Фташ	Тха
Ачхой-Мартана	64	58	71	4
Ведана	97	64	74	29
Грозненски	60	59	62	9
Гудермеса	82	76	87	24
МалгІабика	53	65	94	3
Налтеречни	80	70	94	5
Наьсарен	70	53	76	3
Наурски	57	83	104	4
Ножай-Юрта	125	72	92	9
Советски	95	39	92	97
Сунженски	82	77	87	3
Урус-Мартана	72	60	68	22
Шаьла	67	59	70	13
Шелковской	50	84	78	3
Еррига республике гІолла.	69	67	73	5

КПСС ОБКОМЕ

ДИКАГІА ВІАШТІЕХЬБАККХА КХАШКАРЕИ ФЕРМАШКАРЕИ БОЛХ

ЮРТБОАХАМА БАЛХАШ ЧАКХДОАХАЧАРА, ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОАХАЧАРЕН НИЙСЪЕЧАРЕН КХИАЧАМБОАЦАРАШ ДІАДАХАРА САГТОТА ДАНЗА ДАРГДОАЦАЧА ГІУЛАКХ МИ ХЬАНЪЕХЬА

КПСС обкома бюрос дийцар «Юртбоахама балхашкарча хьалах, хьайбай продукташ кхарен кийчъярен план кхочашьяра делахах» доладеш, белгалдаьккхар, республика дукхача колхозашка, совхозашка болх во вІаштІехьбаьккхіа хилар, балхашта лерттІа уІадьожан ца хоттар [illegible]

[illegible]

КХАШКА КЪАХЬЕГАРАШТА

[illegible] Щен солиста, Барнукаев Хьусейн, ГДК хатта [illegible] Макиева Сония, Абубакарова Малика, Эльмасултанова Шурханас, кхычар.

АгиттІоккха кхашка ахарах доалаш [illegible] кхашкарча къахьеганхоашта культурни гІуллакхаш дера болх. Юртанкарча 17 клубо 11 агитбригада вІашагІъеллай, юртанкарча библиотекашна бригадашка, кхашкарча станашка, МТФ-ашка вІашагІъеллай дІа юха ден 20 совгІа книжкай передвижка. ХІара бокъонца кийчъаь хилай «Джалка», «Шалинский», «Автуринский» яхача совхозий, Ленина цІерагІча, «XX-гІа партсъезд» яхача колхоза бригадашкара Ше уголоккаш. [illegible] ВЛКСМ райкома [illegible] культурно-массови мероприятеш [illegible] ЗІаламгача АтагІарча (клуба зав. Самбиева Зулай), Майртупарча (клуба зав. А. Пицуев) юрташкарча клубай болх. [illegible]

[illegible] агитбригада 12 сахьат хилт. [illegible] Курчалоевски культура Щен [illegible] агитбригада. [illegible] клуба е библиотека болхаш.

В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизара накъабоалхаш [illegible] культура болх [illegible] комсомольски организацеша, [illegible]

С. МУСТИЕВ.
Шаьла района культура отделан заведующий.

ДИКА ГІУЛАКХАШ

[illegible] Шелковской района «Коминтерн» колхоза [illegible]

[illegible] ХІанзе цаІ-ах бІаь гектар гІулхча кхашка хий тоха бахьнаб [illegible]

М. РАШИДОВ.

Дукха ю аз Гудермесски района «Октябрь 40 шу» яхача совхоза [illegible] дуга дІаде балабеша, бакъда дуга дІадийна дола доал. Къьаста дика лел из гІулакх шолагІча отделене. Дуга дІадучча къаьста дика тоьнаш дехх механизатораш Ахмадов Мухтара, Гойтемиров Бача[illegible]. Шоай смени задани [illegible] 150 процентаца кхочушдо [illegible].

Сурта тІа: [illegible] механизаторий М. Ахмадова, Б. Гойтемирова агрегатеш дуга дІадуреш я.

С. Шарипова сурт.

ОБЩЕСТВЕННОСТЬ — СОВЕТИЙ ТЕШАМЕ ГІОНЧА

Вай республикин къахьегамхой депутатий Советий балха тІаьра общественностан хаархІам лакхбеннаб. Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша, шайн самодеятельни организацеш хІиттина а тхна, мах бах варгвоацаш докъха новкъостал ду Советашта цар шоай бахамеш социально-культурни декхараш кхочушдарна. Цунах дог тешаду Гудермеса района общественни самодеятельни организацей балха практико.

Цу районе болх беш я 6 эзар совгІа сел юкъе йола цхьа эзар гарта общественни самодеятельни организаци.

Нах баха моттигаш, улицаш, кошт тоадара бокхха болх бу улицашкарча комитеташа. Моттигаш тоадаран коммунально-бытовой гІуллакхаш дарий йолча Советий массаварча комиссешца цхьана улицашкарча комитеташа чІоаггІа къахьег бахача наха ширгІата хІилийтара, улицаш, садъерда моттигаш, кошш тоадара, хоадара, гІаьнаш-аьлаш догІара. Улицашкарча дукхахча комитеташа укх шера апрель бетта бахача нахаца собранеш а яь хІаьнз бокъонца дІайолаеннай шоай кварталаш тоае, гІаьнаш дІайогІа. Улицашкарча комитеташа шоайла цхьа лелаю, бахча балха цхьаьнц итогаш ю.

Улицашкарча комитеташа нах баха моттигаш тоадара дешаш къестІаль цІеш, докхха новкъостал ду бахача нах юртбоахамь балхаьнта оарцагІбоахаш, бахача наха юкъе хьехама болх бу сов йола хьайбай продукци йохкийтара, налогаш шоай хана хьагулъяра дакъе. Масала, улицашкарча комитеташа докхха новкъостал а деш Новогрозненски поселкови Совета исполкомо шера ялак кхоачаишъяй шурийна — 102 процент, фуаьтте — 72 процент, дукха — 73 процент.

Улицашкарча дукхача комитеташа района школашта новкъостал ду всеобуча Закон кхоачашдара, геркал на еш йитац хулиганство делаш моттигаш, и. дІ. кх. Масала, 7-ча классера дешархо Неженский Коля аІагІара улаш вар, школе ахаьар. Гор. Гудермеса улица комитета председатела нов. Р. В. Булыгинас, кІаьнка леладу цу тайпара гІулакхаш чІоагІа новкъа а хиина, цунца а цун наьнаца а къамаьл дир, шолицига хьоаналгІа хьийхар кІаньк, цул тІехьагІа юкъерча школе деша вагІача Булыгий волазд хьоалал а тоселанаца дІаналдиолар Коля. Р. В. Булыгинана чІоагІа хоза хет хІанз гор. Ростове юкъерча специальни дешара заведене деша вагІача Неженехе шин волагга цунна бармал болаш письмош яхъуахьийташ.

Кхалниха производственни общественни гІуллакхашта юкъеоагІа бокхха бола бу кхаланьхи цхьайолча советаша. Масала, нов. Димаева керте латтача Ишхой-Юртарча кхалнаьха совето лайнаьха кхалнаха новкъостал ду производственни а общественни а балара юкъе хьинаре дакъа лацара. Ишхой-Юрта сельсоветерча «Дружба» яхача колхозе доккхаа а дет йоах дикагІа болча производственницаш цІерш. Царех я «За трудовое отличие» яха медаль лелаю коммунистка Хайдаева Зирет, Джабаева, Байсангурова, Каримова, Мидигова, дукха кхыбараш. Шкелашка йийгаша миссигера деш. Ехалйах идейно-политически догІабалкарга хьаж кхалнаьха совет. ХІана дикалагІа цу да Ишхой-Юртен Герзель-Аулен кхалнаха политграмотна хьехача кружокаша болх бу. Кхалнаьха совета къовсам лоаттабе беза хул тІехаьна малараш меларца, тарнахьбаьнарашца, дезала юкъе а кхалнахаца а бокъо йоаца гІуллакхаш леладарца, и. кх. дІ. Дукха дика гІуллакхаш за кхалнаьх совета председатела нов. Димаевана нарагІдаьнна. Цкъа юрта исполкома председатела нов Висханова цхьана ХадушкаенгІар деша юкъегІорта йийзар Димаевай. Дукхха шераш даьхадар цар цхьайна балаш, барзІ бер дар. Нийса к[illegible] пхоаллагІа а сар волла льрхІер хІтушкала. Хадушкаевга дукха къамаьлаш де лийзар Димаевай. Висхановей дІхача къаьмаш юкъера хІиеднач ду дехача гІуллакхаш доала дулам цунна дІадайтара. ХІанз юха а машаре, баит тай на дах мара сесаги.

Школашкарча дай-ноаной комитетама а дезалий школаш новкъостал беча советаша а бокхха болх чайхбо ІеэбІуча Закон кхоачашдаран района школашкара дешара-кхетама болх тоабаран. Дай-ноаной комитетий болх къаьстта дика вІаштІехьбаькхаьб № 6 йолча юкъерча школе, № 2, № 3 йолча барзІ шера школашка, кхычахьа. Масала, ерригача школашкарча дай-ноаной комитета председатела дукха кулгадагІа болх беш болча 5-ча юкъерча школа дай-ноаной классий комитеташа шоай балха йоаца уйттаю, хан ханнахьа дай-ноаной комитетий заседанеш дай-ноаной конференцеш ю, хІаьта цига дунна уйттаду организационни методически дешаш, школе, а дезале а дешархошта кхетам баларха дешаш, бераша кхетам баларах йола дика опыт вІашагІа а тех, бовржа а ю.

Района предприятешка, учрежденешка, совхозашка, колхозашка вІашагІъехкача дезалеш школашца гІо дара советаша школашта новкъостал ду цу колхозе, совхозе, предприяте болх беш дай-ноаной бераш дола бераш деша ахийтаран дешарах дикагІа кхетийтаран. Иштта дика болх беш я г. Гудермеса локомотивни вагонни депошкара, № 2 йолча совхоза, кирпичний заводера, кхычахьара уж советаш а.

Района социальни Іалашон министерства докхха новкъостал ду горисполкома социальни Іалашон отдела штате воаца 22 инспектореи пенсионерий шин Советаш. 1958 шера дена болх беш я пенсионерий Советаш. Цу юкъа дикка бокхха болх бахь цар пенсионерашта юкъе цар наьзи общественни порядок тейхерашна къовсам лоаттабара, нах баха жуктІаш, улицаш, майдаш, паркаш тоадара болх чаьтбоаккхача дакъа лацара тІа а дерзадеш. Дукхха пенсионераш новкъостий судий, улицаш цІенойн комитетий председателаши членашш ба. Пенсионерий советаша дайж собранеш ю пенсионерашца, бахача наха дІадовлийт пенсеш пособеш йола законодательство, боккхийн кхетам лакхбарех теман дайца лекцеш еш, докладаш ю.

Дика болх бу новкъостий судаша, царна инструктивни совещанеш семинараш ю. Масала, гореферь халкъа судахоша хІара квартала новкъостий судий председателашца членашца семинараш ю. Цо новкъостал ду новкъостий судий балха тІа социалистически законность кхоачашъяра а гІаташ дола дешаш цар нийса къоастадара а. ДукхагІа йолча новкъостий судаша шоай хана хьа къестаду общественни порядок телхарах дола дешаш, профилактически болх бу, улицашкий комитеташца цхьана вІаштІехьдоах боккъаьй темах льна лекцеш ешилгеш докладаш елгеш. Цхьайолча новкъостий судаша шоай [illegible] лоттабу къовсам къьест-[illegible] гражданий барцахьарча гІулакхашца. Масала, гор. Гудермеса улица комитета новкъостий суда (председатель нов. М. И. Рубов) хайра, Гудермеса станце вагонни депорча болхлоче Черкашева цхьазлаш къаракъам мелдага, сесагаш берашеш гІелал къьяларга. Новкъостий суда председатела нов. Рубана ше къамаьл дир Черкашенца, цо малар а деалага гІелал яьмала а дутаала дийхар пунгара. Цхьабакъда, къахьегама ветерана нов. Рубана шайна дикана хаьча хьехарга лакувгІаш вапар Черкашев. ХІанз хиланзар Черкашевца дІахо мел даьча къамаьлех а. Пайхха новкъостий суде Черкашева леладечо гІуллакхех доаца материал а дуьхьа, шин заседане къайла тІавийхар ца, дІахайтар цуна. Магаьна скинна по хазара шагІа йоах халахетара ца дуте, новкъостий судо цуна чІоагІагІа йола бехк белга городской халкъа судагара дехаргхилдарах. Цул тІехьагІа мара малар юхадалазар Черкашева, хІаьта хІанз барттайна вах ше шин дезална. Гудермеса района новкъостий судий балха практике цу тайпара масьлаш кІезига дац. Цар хьалхех зуламашца общественни порядок телхаершцех лоаттабеча къовсаме общественноста доархІам лакхбенна хилар.

Шоай лоІамеча халкъа дружинай болх тоабара белгалдара новкъостал дир исполкома милице отдела. Милице болхлоша дружинникашца инструктажаш ю, оперативни гензал Іомаю цара.

Ишхой-Юртара шин лоІамера халкъа дружина 12 сагах латт. ЗІамига мара ше йоацанехьа а дружинно чІоагІагІа къахьег юрта зулам ца хилийтара общественни порядок ца телхайтаран. ХІаьта цуй из вІаштІехьа а хьинал. ХІанз шолагІа шу да зулам даьа общественни порядок телхаьн моттиг йоаца. Социалистически боарам тІара дагьна моллагІа гІулакх чІоагІа харцахьара хІама доарзІ, юртарча доьха кхетачене зуюи из. Масала, 1967 шера цу шу кьаьна кІаьнк Абдулханов Муса колхоза кхай тІара 10 килограмм гІадарам лочкъадь воагІача хана дружинникаша лаца а лаьца, юрта Совета исполкоме воалавир. Дружинникаша церра дІахьайкадир ца гІулакх. Юртарча клубе гулбелар нах, цига кхайка тІаболабир кІаьнка дай а. Дуклаьна, тутчахьа хилар къамаьл. Из гІулах бахьан долаш юртарча накха бехке бир кІаьнка дай, шоай волар нийсача наьхаца кхетавелга гІадилар царна. Кхычарна а дика хьакъял делар цу гІулакхо. Из тайпа гІулах ахь нийсденнадан юрта.

Болх бе бен халкъа тІахьожама дукхача группашеш постанеш, шоай лоІамеча пожарни общества, культурно-просветительни медицински учреждений советаша, милицерча берий дІеи общественни советаша, санитарни постанеш дружинашех, лавочни комиссеша, кхычар.

Цхьабакъда, района къахьегамхой общественни самодеятельни организацеш ерригаш а яц дІазаьча хьинарца болх беш. Цхьаараша эсала бу болх, инициатива яц, шоай декхараш кхоачашдац. Эггара хьалха цуна бехке я общественни самодеятельни организацешта кхоачамбоцаш кулгалдеш йоаца. Советий сессешкеи исполкомий заседанешкеи цар болх нагтахьа мара ца буваш, цар балха дикагІа йола опыт Іема ца еш вІашагІа ца тоххаш йола юртий Советий исполкомаш.

Цхьайолча общественни самодеятельни организацеша болх во [illegible] бехказа алийта йиш яц юртий Советий исполкомаша къахьегамхой общественни самодеятельни организацешна беча балха лерттІа тІахьожам лоаттабеш йоаца Гудермеса горисполком а.

Советашна деша беча балха юкъе общественни самодеятельни организацеша лоана дакъа а цар доарзІам а кхы а дукхагІа лакхбе, царна кулгалдара болх тоабе, пятилетках юхенсача шерашка района Советашта хьалхашка латта доккхий доарзІамеи декхараш кхоачашдеча юкъе ерригача общественни самодеятельни организацеш кхы а чІоагІагІа дакъа лоацийтуола гІулакх де деза Гудермеса района къахьегамхой депутатий городской, поселкай, юртий исполкомаш.

М. БОГОЛОВ,
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума инструктор.

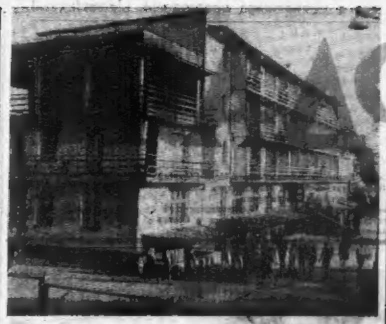

МОЛДАВСКИ ССР. Кишинева цхьан чоачча йоттиге урагІаьха ЗаІа дахаво вІаштІархаь «Долна» яхача Молдавски республиканский туристически база цІенош.

Укх шера шоай отпуск укхаза чакхйоахадергие мехка тайп-тайпара городанашкара кхо эзар совгІа болча къахьегамхоша.

Сурта тІа: «Долна» яхача турбаза керттера корпус.

Е. Драйнвера сурт.
ТАСС фотохроника.

БОЛХ НИЙСА ВІАШТІЕХЬБАЬККАЧА...

Соалжа производствашка юкъе керда техника яхар бахьан долаш хала балаш 6,9 процент кІезиг а деш 253 эзар белла сахьет кхаьар Грозненски хІамаш тегаш производственни объединенце коллективо. Вешта аьча хІама-хІаман хеладан [illegible] ка 5 минут кІезигаьй. Из йоаэ лелийтар къахьегама овсарле лакхъе, арахецача продукцеа дІабола мах лахбе, предприятеа хула пайда лакхъен предприятеа фонде дукхагІа ахча дІадахийтен.

ГІулах вайта дале а, хьалха продукци арахецаран темпаш тІехьаьне керттера фондаш дегІдахара темпаех, вешта экономисташа ма ахкара фондаша мах хур кІезигду. Аьча йоалламаша хьахьоах производственний идоалхех, машенех, оборудованех балза пайда ахаачен слепий коэффициенту лакхагІа йолчен моттигашка керттерча фондах лакхагІа пайда эцаш хилар.

БелгалдаьккхагІа долагІа керда техника балхе юкъеялар массаза а ца хилар пайдана. В. Баленко керте латтача тха технически отдело производствана юкъехуьйча оборудованей балзача пайдах йола расчеташ производстве латтача гІуллакхашка йоаш. Аьча аналиэ хьахьоах производствана юкъе керда машинаш яхарга хІайола за технологически схемашка белгалдоахарах ма хилар а. Из бахьан долаш керданча оборудованега дІабола мах лахбІача хана юхамет таоттабий балаш. Госбанкера цуна кредит шиг хайнахьа дІа ца тахкар бахьан долаш гІол тоаха дешаш укх объединени.

Масала, ЭМРТ-2 аха кейла машино производстве юкъейихьаьчул тІехьагІа 6 расчетчик кхычахьа балха баха йиш болаш мукъалаккха яьхІадар. хІаьта кийчон меде комплексни механизаци аьчул тІехьагІа 8 транспортировщик кхычахьа балха гІолла ацца хеташ а цар. Цхьабакъда, дийоххІача расчетирех цхьаккха саг мукъаналданзар, хІаьта транспортировщикех мукъавьинар шинъ мара вацар. Цулухьа технически схемашка уйтаю расчетош нийса хилаела.

Боккха экономически пайда бу производствана юкъе прогрессивни технологи йоалалоц: масала деталешта групповой обработка лоо къахьегамхой балха, хьалаш тоа а деш производствана комплексни механизаци ергІола тоеваш гучайоах. Цу дакъе технически отдела керттерча дешанах за ерригга процессаш юкъе а хьан йоалалехкин технологи дайтьар.

Производствана хьалхадоаш долагІа чІоагІа лоархІаш за оборудованеша модернизаци ю, цунга хьежжа кІезигагІа хІара хьалча изделега дІабоал ха. Лоаммача хана дІалаьъгтаьа оборудованей мощностам, цунга дІадолаш теттара кІездига а долаш. Тха объединенце йолаш я модернизаци е йиш йола 20 гаргга оборудовани.

ХІанз кулгаша ду балхаш 40—45 процент хІадар бахьан долаш производствана юкъе керда техника цхьанам механизаци яраз тІадерхьа дІа ца оаха кхоачашду балхаш.

Оборудованеа эффективни пайда эцарца ахьаьд керттера темах ГІабехийта бехом за бицагча цкъанд хІара оборудованега болх байтиага. Из а тха чура дерзеф. Оборудованеех пайда эцара коэффициенту хІаьхаш тегача промышленносте планагІа 0,95 хила еза. ХІаьта тха объединене йолаш ур 0,88 бара яц. Цо хьаьхоах планагІа боагІачул 7 процент кІезигагІа оборудованега болх байтиага. Из бахьан долаш соалжа ара ца хецаш йоса пайдан продукци 185,5 эзар сома наьха яр. хІаьта укх шера дукхьала 2 бетта ара ца хецаш йисар 36 эзар сома наьха а.

ХІанз технически отдела балхлошта хоаш дац цехашкарча оборудованеех пайда эцара коэффициент мелдай. Цу юкъе болх бац отделе, машинашка беча балха баланс а уттадац. Вешта аьча оборудованена бечамбалха планова хана фонд къестадац. Мел хана оборудованена болх бу учет яц.

ДоарзІамера резерв а оаха лаьаза ца дуьш еха кхачача оборудованей коэффициент. Из тха объединене хила еза 1,95—1,98, хІаьта шин сменаш болх беча хана шинчега дІаяхоачаш а. Цхьабакъда, тха объединене из 1,9 мара яц. Цо хьаьхоах ерригача объединене болх беча машинех е болхлой ма товар бахьан долаш, е балха ара ца боалаш нах боаср бахьан долаш, е болхлой нийса дІа ца дийсбарах 5 процент машинаши болх ца беш латталга. Цулухьа хІара бетта ара ца хецаш еса пахом продукци 10—13 эзар сома наьха а.

Арахеца продукци дукхагІа хилийтара уж резерваш тІаеллар дукха кхоачашдаьнза эргІаэлалаш дІа ерригача механика. Иштта диспетчерски группа цхьан лаьке лакха квалификаци йолча болхлоех «резервисташ» кийчбав. Резервисташ деладарга объединене дІадоахийта аччан амалтІача пайда сов а долаш планеттаоттадергІа.

И. ЦЫГАНКОВ,
Грозненски машина-производственни объединене керттера экономист.

КЕРТТЕРА ТЕРКАМ — ХЬАЛЪЮ ГІИШЛОШ ДИКА ХИЛИЙТАРА

Вай хантахьа [illegible] объектий [illegible] чІоагІа [illegible] ма да хьалъю гІишлой дика хилийтар. Дукха моттигаш нийсау керда кхеатарашка баха дІачубахача наха гІишлошъерий бехкаш юрта кхеташбоаццайша гучадуваьа. Уж бахьан долаш чІоагІа бахан хул керда баха [illegible] бан ух гІишлон организацешка. Цулухьа гІишлошъерий керттерчаюех цхьа лерккаш да хьалъеча гІишлой дикаах хилар.

ДукхагІолча хоала наха чуйш гражданский гІишлош городе Грозне хьалъерархо я «Грозгражданстрой» трестерча гІишлошъерашъ, хІаьта гІишлош лакхдара дукхагІа дакъе хьалъераш СМУ-4 коллективо а. Цу коллективо нийсвалеше шоайна тоадаш кхоачаьяерал совгІа, дікаьеча гІишлош дика а лакха лул. ХьалъечагІишлош дикаа хилийтара чІоагІа къовсам лоаттаду цу треста СМУ-4 коллективе а.

Вай республике гІелла а гарол Грозне а хьалъеча гІишлой керттера дакъаш а Нохч-ГІалгІай АССР-а Министрий Совета капитальни гІишлошъера управлени. Цун инженерно-технически болхлой декхарийна бе ерриа хьалъеш объекташ тІаргІа хьожам хІара дешан тІаьхьажан лоаттайоа. Цхьабакъда, из бокх чІоагІа эсала лол, цулухьа хьалъеш гІишлош дІачувллуча хана пора гІундхалеш шига нийслу кхоачамбоацараш. Дукхха кхоачамбоацараш долаш хул «Чечингражданпроект» институтна коллективо кийчъю типови проектеш а, из чІоагІа Іераь хьалъеча гІишлой дийала.

Къаьстта чІоагІа лоархІаш за хьалъю гІишлош дика хилийтара хьалъеча гІишлой-материалаш ... дикала йоахи хилийтар, къаьстта ста кирпичаш а хулийтам. Вай заводашка арахеца кирпичаш дика яц. ЦІеной хьадханнахьаре оагІув хьалъет [illegible] кІезига хул. ДукхагІа йола кирпичаш нийттІа е йистош дийвла хул. Из бахьан долаш цхьа хилац хьалъю цІеношь.

Аьшкабетона панелеш арахецаш ю завод я город Грозне. Царех цІ крупнопанельни цІеной хьалъеча бора аьшкабетона изделеш арахецаш я, хІаьта вож аьшкабетона конструкцей завод я. Цу шинна завода коллективаша арахеца аьшкабетона изделеш лоха дикаах болаш я. Геометрически формах дилац арахеца продукци, е боккхагІа е ІаьалагІа хул уж. Тхоа тІа ехха плиташ а во хул, из бахьан долаш иттказунка Іолегаш а моттигаш нийслу. Хьалдеча цІеношта кийчду дагІаш а шахйоаш ль хилац.

Столярни изделеш пайаьта хьахуьхьийт Кировски заводо. Уж да наІарийн корийн сагарІаш. Уж дІащин бага а оттадь аьшкашка чІоагІ ІаьІ а доацар хьестамашца чІоагІзаьхул. Уж кхоачамбоацараш гІишлош хьалъеча хьакхаьчача плотникашна дІалаьда деш хул. Вай республике хьалъеча гІишлошта нийсача корийн наІарийн сагарІаш цхьа дакъа город Грознерча хьу чакхйоагІача заводе хьалу. Кхоачамбоалаш алуф хьехаа антисептировани ль хилац цар арахеца изделеш а.

Город Грозне хьалдеш да крупнопанельни цІеной. ГІишлош хьалъю 1—464С-11 йолча типови проектах. Из проект хІана хьаьний. дукхьа 1969-ча шера домостроительни комбинатой «Чечингражданстрой» объединенен коллективий керттерча дехарех за «ДСК» яхача кераеча серех продукци арахеца ехоф екхаф. Цхьабакъда из болх чІоагІа эсала дел. Цу кердача серех [illegible] ара цІ хете Грозначча районашта юкъе эггара перспективнагІа йолча районий гІишлош лакхе [illegible] хІаьнз балаш а я.

ХьалкхагІа [illegible] йоаца форманашка [illegible] панелаш, аьшкабетона изделеш ІайнагІа е аІашагІа хул, геометрически формаш [illegible] уж. Цулухьа [illegible] тоаха е нийттІа а хул, сагаш нийса хилац. Цхьайолча [illegible] деталеш йоаца.

[illegible] мел хеца панелаш, цхьа сов ца лоаллагІа доагІа йоаду хул бес, цІеной хьалхашкахьева оагІонаш чІоагІа нійча хул из бахьан долаш, цу гІулакхо нійча доадд ца перспективни района сибат а. Цул совгІа фактура тІоа заводе ма хилар бахьан долаш гІишлош хьалъеча цхьа кхалаьргаш мегІ дІадолаш дукхагІа хул. ГІанз аьчо бесар хьаьхар сортах дІадолхІадаш. Панелий чурча оагІонаш кхоачамбоацаш ... тIехь сорто ... хьалхехьа а бесар хьахьара а балхаш ... дикка болаш да. Заводе ...

Крупнопанельни цІеной хьалъеча дакъадиш деталеш цунг ца ... керттерчаьеш цхьа проблема а, цу кхоачанаш ца дича гІишлош хьалъеча чІоагІа хьоаша хила тайлу, нах баха йиш болашш доацара ... хан моттигаш а нийслу. ГІишлош вай городе хьалъеча хьаьхача дукхъадал аьшкабетона конструкцеш болах шадалаш деталеш пайдан болаш хилар.

Крупнопанельни цІеной вІашагІлоацаш хана царгІаьн цІеношь ... а бохадаш вІашагІтоаьр болдой аькеравонтор ... деталешта сваркеш а еш. ... деталеш антикоррозийна хотта еш вертикальни хьасане. Цхьабакъда СНиП-еа ... нормашта ... хилар балхан долаш ... гІалхьавача моттигера а ... ч ... деталешта 60 миллиметр ... мах хул. Цхьайола ... панелаш дІхьа болаш ... ... 60 миллиметр ... кхачалаш ... хул. Цхьайолаш тІехдаьлхьара ... 60—70 миллиметр сомал йолча ... ца, цига йоаш 20—30 миллиметр ... кхаа мара бацачь. Уж тайпа кхоачамбоацараш ... Микрорайоне № 26 йола ... хьалхеча.

Тхоанах дай чуэлам а ... нийслу, цун бахьан из ... юхача боараш ... ца латтар, йоаттІича ... уж ... ца ... Цун бахьан ... УПС-10 ... ... корий сагарІаш ... Уж ... ... кхоачамбоацараш ... а нийслу гІишлош хьалдеча.

Дошда дьа, ... ца гІишлош хьалъеча ... керданашкарош ... болхаш ... кхоачашде гІоре уж бахьан, къаьстта уж бахана ... ... бесарош хьалхача. Тайп-тайпара бесаш ... хул ... бесарош.

Хьалъю гІишлош архитектуре сибата дикагІа хилийтара нах керда бала хоашача районий истеташ ... хоха дика бола гІишлой-монтажни ... ... гІишлошь ... тоадалама ... хиийтара гІишлой-монтажни болхлой а.

И. МАВЖКАНЦЕВ,
город Грозначча [illegible] архитектура - гІишлой тІахьожами инспекцей начальник.

СИЙ ЛАКХА ЛОАТТАДУ

Пятилетка кхоадаІча шера НайІйна социалистически дехкараш хахал хьалха кхоачашдара хьинаре къахьег укх шера Грозненски ГАРО завода ерригача новкъий коллективаша. Социалистически лахе хьалха латтадех я уххам бокххагІа йола мастер Тимченко Федор Захарович керте латтача литейни участка коллектив. Октябра 50 шу дузача деношка хазне лелае завода памятни вымпел еннай цу участка коллективана. Цул совгІа цу участка болхлоша беча балхах тІйша за заводза кхача цехий бега ритмичо дІабахьар. Цо кепІехха оатхалагІа дІахкхачарга хьежжа мара цІарадІуран, 4, 8, 40 тонни подъемникаш, кхийола продукци вІаьагІйолла йиш йолаш яц сборочни участка коллектив. Иштта по арахецача продукцех тІйша ба механически цеха болх а. Из дика кхеталеча литейни участка болхлоша шоай беххах цхьаккха хьейлаш хилийтан цу цехий коллективашта.

Из дика гу литейни участке дІачувальначоа. ХІара болхло шеший балха мара кхы уйла йоваш хьинаре къахьегаш вар укхаза. Шоай балхашка дьннна кулгаш сиха лел.

Къаьстта дика къахьег участка болхлоша укх бетта. Хьалхар ча ах бетта долаш 108 процент кхоачашъяй цар. Планах лавлІачул совгІа арахийна оатхалаш цаІ-ах эзар сома мальха а. Дакха за участка коллективо дІабахача бах бетта дакха толамаш а. Кийча продукци дІахьайтара бах бетта план 112 процент кхоачашъяь. планал совгІа реализаци ль продукци эзараш соми мальха а.

Мишта вІаштІехьлол коллективна иштта лакха къахьегама толамаш даха? Цун керттердар да шин болх цо нийса вІаштІехьбаькхар. ХьалхагІа а хьалхулача бетта механически, сборочни участкаш арахецна дела дІара-дІураш, подъемникаш мелдай лийча литейни участка коллектив. Иштта цунна еаш арахецна еа оатхалаш мелдай а хоа. Цу гІулакха бутт дІабадабалалехьа дика кийчо и. Къахьегама толамий лара а хиина дІаттай участка сменашта, бригадашта юкъе лоржа социалистически лаь. ХІара декадах итогаш ю яхье льнача коллективашна дахача толамий. Итогаш еча хана балха тІа нийсденна кхоачамбоацараш дІалахара а шоай болх кхы а тоабара а де дезараш белгалдоах. Бутт чакхбаьлча дерриге технико-экономически хьокхамаш лакха долаш, къахьегама дисциплина телха ца еш, хьалха латташ хьеначча сменана, бригадана участка кара-кара тела Ше вымпел ду. Цун опыт массанена шерра дІайовзийт.

Цул совгІа къахьегама овсарле лакхьбе тІадеазалаь дукха балхаш лаьа литейни участке укх тІехьарча шерашка. Дукха ха йоаццаш реконструкци яь отжигательни прокалочни пишкашта. Цул совгІа оатхалаш пишкашка дІачууттадери уж хьадаяххареи балхаш хьалха санна кулгаца ца деш механизировани ду участке. Из бахьан долаш цигара къахьегама овсарле шозза лакхъелар, хІаьта арахеца оатхалаш а иштта шозза дукхагІа хилар. ХІанз болх бе йолалийтай цига кийча оатхалаш цІенъю дробометни машина. Дикка сиха оатхалаш кийчъе тово хулийт цо а. ХІанз цига болх беча цхьа оттаеш 150 килограм оатхалаш дІачуоттаеча пишканта метта 450 килограм оатхалаш дІачуоттаергйоаа керда пишкаш кийчъеи латт. Цу мероприятеш кхоаза дукхагІа дулийтаргья арахеца продукци. Механизировани хьисапе оатхалашта кептохаргйола уж шозза пашнара хьайоахаргйола установка вІашагІйоалаш я. Из болх бе йолаеча но а зилла дакхьерга къахьегама овсарле. Кхы а дукха мероприятеш кийчъяй участка болхлоша къахьегама овсарле лакхъяра.

Коммунистически къахьегама сийлен цІи яхаяра чІоагІа къовсам лоаттабу участка бригадаша. ХІаналехьа из сийлен цІи къаьхкай Г. А. Оканиев керте латтача обрубщикий бригадай оатхалош нийса кепатоха И. А. Мартынова кулгалдеча бригадай. Каста кхы цхьаьккха а бригадана ала дерзІ из сийлен цІи.

Металл, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоара творчески дукха балхаш ду цехерча болхлоша. ХІаналехьа цар кийч а яь производства юкъейихьай 5—6 рационализаторски предложени. Дукха хІама за экшаш шоай тІайицача социалистически декхарех дахьохІараш массеза хул уж. Цар тоера хилийтай бІаьш килограм [illegible] хьаташ электроэнерги кхоа.

Вай мехка дІахаьча ца йеш доалол арахьарча 30 совгІача мехка дІакхоача завода коллективо арахеца продукци. Цудухьа завода коллектива сий лакха лоаттадара ерригга шин тоеваш оамагІа льха къахьегаш а хІара цеха, участка коллектив. Цу юкъе къаьстта дика къахьег литейни участка болхлоша. ТІахьожама технически отдела болхлоша цахадаш тІахьожам леладу арахеца оатхалаш иштта хьежаш. Иоргаьха сакхат нийслойн, сиха из хьаабуга дІа а хле дІалахкадийт из. Иштта болх барах сиаханен укх шера хьалхарча бих беттех кхераха рекламаци кхьчаяц участка коллективо арахеца продукцина ю а дьвоа. Арахеца продукци лакха дикаа йолаш хиларах хІара бетта дукха закѝдош ух ерроа йІалашъигаза а.

Пятилетка кхоадагІача шера тІайиІча социалистически декхараш иштта дика кхоачашдеча хьинаре къахьегашца белгалбаьна дукха болхлой ба. Царех ба бІлат воалахераш С. Э. Ярак, Х. Зайнулаев, стерженщица М. Й. Закаева, кхыбараш. Юкъера хоалхІача хІара сменах норманаш 135—140 процент кхоачашъю цаь.

Б. КОСТОЕВ.

* * *

КПСС ХХIII-ча съезда цІерагІа Грозненски Красный-молот завода установкашь юкъе доалха нефтепромыслашь а № 9 — 10 йолча установка коллектив. Поимера къахьегарах ерригача завода болхлоша сийлахь доархІаме дукха техника тІа, цу установке. Царех ва конструктор Г. И. Жалько. Цо хьалха йиш цуна установка оборудовани, болхача цицоаш болх бейт цуна. Даха установка технологически ... нийса лаьло цо.

СУРТА ТІА: конструктор Г. И. Жалько.

В. [illegible] сурт

* *

*

«СЕРДАЛО»
8-гІа агІ., 21 май, 1968 шу.

Чіогаіа бахтоэхаме гіуланх да кіана хлат чуйкду техника кийчъар. Иа гіуланх дика віаштіехьдаьккхал Сунженски района «Победа» колхоз ес. Ялат чуэша кийчи к боахама ерфига комбайнаш.

Сурта тіа: тоаль хьаллача комбайнашка тіаьккха а хьожаш ба механизатораш.

Н. Кобиашвили сурт.

ТХАН ХЬАЛХАРА ТОННАШ

РЕПОРТАЖ

...Гаьнна хьаккашкахьа діаьда Іалаваьте шера, біаьйхача малхо мерза наурски арениш. Дукха миноьйтраш дехча гонхахьарча лаьтта хіама тіадела йиш йолаш дац, ерргга аре «ениане» хьана хетаду.

Цхьабакъда, «Советская Россия» колхоза тхо тіаьра ше ніифт, а кіежи-дукха «дийнаька» йолалу. Хьалла а іра а біергіар уйгіраьла дагіа гіуена чура хий тіадоаха бехьйа — хий мела нотйгаш жена йоаьйтам йола шоай тайпара белгалонаш. Юкъ-юкъе духьалдеттайу гіоьара дохи дохх гіоьтала» даагіа жа іулаш. Тхона хоа уж мича хугжа лаьгіа долаьенад колхозе, духьа жа гихагіа жа лоргача пунташка кхоачаде гіерт жа іуй. Цига долхаш да тхо а.

Даха діандасчар тхо кхите. Из буйолча корованка йіраьхха лохача здане наіарашта хьалхашка латт дііа-юха ййлла борташ а болаш йола грузовой автомашина дідахьайта тіадотташ латта эгара хьалха дахьхха тіехдина биткъа дьоаса боли тха. Дінчудоал тхо. Дукхха нох ба пу чу, болх сихха, ціи ялча саина бу. Хьацарашна ййза йоальнаш а кьегаш діа-юха удаш лел нах. Цаіаш устатіий когий дуашаш, юхагіертараш, лоргача станоашта тіетехадеш ба; иолларгіар тараза тіа кхуаь жена тіера хьаьхьахха тха. кхоаллагіар кена а детташ дукха килограммаш

хула тайна [illegible] тіа а [illegible]. Жа лоргача [illegible] хьашиа [illegible]. Хіана лоргаш [illegible] жа [illegible] дикагіа [illegible] жа іуе Хажжиа Іулаьра іулашара да.

— Ер ба иа, дохий [illegible]! — йоах Наурски района шерта боаама производственна управлене керттерча зоотехника шоа. Дьякова, доко бесарча кіаьдача тхан шара бай хва а ейца. — Жа лоргаш хоаш ба тха да леладераш.

Баккъда укхаза жа лаьрга хоаш хилар. Цушна йола тема да «Нулакха» хлача машина тесача саина «Нормадахьа» ка. Хетаду, укхаза беча тайпара сиха йолх беча моттите оатма йолаш віаштіехьбаьвнеа хала йиш яц болх авиша, Хіара жа лоргаш волчоа бокъонца доаз шиа декхараш, кудухьа шин мутіарагіа латтача діаьхача истоашта тіехьецахахьа тіаьа кетйбоаш тіехьайол хьалхашна удаш лела кий.

Тха терхам тіаэзар жа лоргаш еоллача кьоанча болхоа. Тіаэзар шийцарча вахьаша а ковкъосто ца лоргача тайпара сиха жа лоргаиде. Цуяха хьатіаболлабар тема ба, иаье секунд аллелъа... теттатьа ца дьойташ діалийцар ноеш дахеш кеп. Біарг тіа ца отташ сиха лел цуя мастинка устагіаина тіегіолла. Цхьа минут йоал. тіакха вахьаьха а юххера а. тіера Іодаьнка 6,2 килограмм тха истоза тіа а лалийте, тоссалий бахе лоргача жена юкъе чужих

устагіа. [illegible] ниэуй [illegible] гіа бальиабар устагіа.

Хіаьта жа лоргаш боахха пуйара мастераш [illegible] ах-ах устагіа лерга а [illegible] цу йогьа, цхьабакъда, вай новкъост-и шохлагібар лерга волавиная. Гоазача хулго, тіеда хьал ца къасташ, массанахьара а цхьатарра Іобоанх 10—11 сантиметр бола тхан «коч», керче истола Ша йоаж ба. Бальвиф! Кийча ба шоллагіба а. Пхе минута!

— Тха эгара дахагіа вола жа лоргар — Ашаханов Саіид ай ер, — жа лоргача хьалхалаттар хьавоаэнйтар тхона жа лоргача пункта заведующе Иван Тимофеевич Маслова. — Делкъа ха хилалехьа 51 устагіа лергаб цо. Из а тіехдикача диткъача тхан 291 килограмм — дийналъарча норнага диллача 350 процент.

— Доккхий да цуи толамаш, нагахьа саина кхьаи дийнахьа жа лергара цорна 90 килограмм хилар тергалдича, хіаьта хіаиэчул тіехьагіа. Болх бе йиш йолаш ах ди ахьа а да. діаияэчул тіехьагіа ахаш жа кха а лоргаргда цо.

Цудухьа латт цуи ціи хьоналмий Доска тіа эгара хьалха а.

Цушна дална йолх беш воала жа ларгара гіулакха кхитта ціа кеза мастер Яненко Петр. Дез норма 400 процент кхоачалье цо.

Укх лоацача репортажа тіа беррига энтузиасташ, белгала, бийиа варгьаш. Уж дуйна ба. Цхьабакъда, вахьаьха да вай ала йиш йолаш: кхьаи дийнахьаи ах дийнахьаи 4000 килограмм тартга тха дахьккад укхаза. Иа-м хіана а кхьаг мара ац, лоацача хана Ашаханова а, Яненкоа а, цар новкъостана а чакхбаккха бераьча боакхача низкъьайча къахьегама йолит. Из кіезига къахьегам бац — 15670 устагіаина тіера тха дохкхийта. Цар балха ритмага, балхо хьанарча кьоанча дог тоа, кіоалене а мальорча пачхальаалхене белала хьалхара тонаш тіакхачаргахьа кхеккхачар цар юкейиса тонаш а цоьа маша хьаналла діалургахьар.

Ю. ИГЕР.

Грузински ССР-е бахьакуьчь чу гіа чуэза долалахьа. Абхазски АССР Гальски района Ачигвара яхача юртарча совхоза, - техникуми аланташена аралыний «Сакартвело» жа чу гіа хьалоэьалеш йола машина. Кхо біаь тоаш сарта чу гіа чупарга механизаторашна укх шера машина.

Л. Чахомашвили сурт.

ТАСС фотохроника.

ФЕРМАШКА ЙОЛАШ Я ТОРОНАШ

Производство дагІаа еза, лакхьала еза пачхальалхен эвкупкаш а. [illegible]

[illegible]

Из а деорига дац. Шаьла района брахавшй кулгалхоша юкъайча хьайбаш [illegible] продуктивность лаккхьаьга.

УКХ ШЕРА БИЪ БЕТТА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЯХАРА

(Процентаща сохха пу юкъа ахаргашна кийсьа)

СВОДКА

	Дуаз	Шура	Фуш	Хіара іаттагара болача бурй тіакхдаре тіера-даьнеа
1. Ачхой-Мартан	105	103	81	+21
2. Веданa	106	59	—	—102
3. Грозненски	89	102	94	+ 40
4. Гудермесски	90	108	66	+ 24
5. Малгіабика	112	113	70	+ 60
6. Надтеречни	101	111	—	+ 53
7. Навсарев	67	92	—	— 64
8. Наурски	98	121	121	+109
9. Ножай-Юрта	211	104	—	+ 38
10. Советски	161	63	—	— 77
11. Сунженски	91	122	124	+102
12. Урус-Мартана	108	101	95	+ 1
13. Шаьла	86	89	103	— 69
14. Шелковской	84	122	123	+ 79
г. Грозный	160	100	—	+ 22
Ерригача республике	92	108	104	+ 34

ДОАКЪАР ІАЛАШДУ

Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза цхьоалагіча отделение Багерданов Оалхазара кулгалдеча бригада діадолальа гіана доакъар Іалашдара балхаш.

Ерргга а 270 гектара тіа діайийсача люцерна біаь торга гектара тіарар хьекха бальиаб уж. Уж балхоа ден а Лалаев Шарвани, Ануртаев Шарвани шо агрегат, кіаьта хьекха бол тулхеш а Салиов Іоба агрегат. Массане а хіара жена хлоачар а гіехахочар а и шоай сменан норма.

Доаргіаме да хьоаэам латта йол хьайбаш іалагардахарргачна когостоешта юха Іалашьен хилар.

Р. ГАМА.

ЦІЕЙ ДЕЗДИР

В. И. Ленина ціерагіа пионерски организаце 46 шу дуза ди [illegible] кіеранда [illegible]. [illegible] Гроэне В. И. Ленина майда тіа гулбеннай [illegible] «Динамо» стадионе [illegible]. [illegible] ВЛКСМ-а горкома секретарь Матюшина Любовь. [illegible]

Сийлахь - боккхача Даймехка тіеча тіа хіинача генерал - майора Попова цуи цьамал эхь хьажачула тіехьаігіа гурашкаіоби цуа гіаккха а йоагиіоза цаиі логиба.

Тіаккха города тіеіа тайпарча мотниаш ціей деэдез дукха сакъердама мероприятеш хилар.

А. РУСИН.

БЕРАШ УНАХЦІЕНА ХИЛИЙТАРА

Республика шиолай кулгалхой физкультура преподавательий совещани хилар Гроэне кхуза хо бенаш. Школашка спортивно-массови болх діабахьаре из хіано теобеаре ленашта хетаь.

Совещане хьажаш доаха РСФСР-а просвещение министерства физически кхетама инспектора А. Н. Черкова белгалдир республика хьайбехча школашка спортивно-массови болх дика лелаш хилар. Царех а, массола Алпатовски шаьера, Грозненски №№ 8, 46, 57, 64 йола школаш, № 1 йола школа-интернат, кьыпраш а. Хіаьта а республика юкъайбелача школашка ассаа бу на болх. Кхоачамбоалагаш ііадалаьре паькъаш дийцар цо.

Совещане хьажальаш цо Гроэнера № 54 йолча школа директора А. И. Бодалова, республика просвещение министра заместитела цоа. Сарадукаис, «Урожай» ДСО ресспортсовета председатела цоа. Эсемболова, Гроэнера № 46 йолча юкъера школе физкультура хьехача Г. А. Хачатурова, ГорОНО чуйоаргіача берий спортивни школа директора Г. А. Бакхунова, кхьчар. Цар массане а дийцар спорти физкультурен мегіайоалляра хіама шкладаита хьалхарча латтача декхарех, берашта юкъе физкультура пропаганда еш тайпара айтиний шоа довзіаж баьхиа а. Физкультура специалисташ кийбеча де яаьаш, берий спортиви школай балха юкъе хоча кхоачамбоацарех, кхьараш.

Н. [illegible]

ПРОДУКЦЕ ТЕШАЛ ДУ

Дукхаеханнай вай республике бахача нахв укх тіехьарча хана Грозненски трикотажни фабрика коллектива арахена продукция. Уж хьалхайьха комбинацеш, берий а бокххача нахьа а майкаш, пулуикаш, спортивни костюмаш а. Біарг гіалбут товча тайпара цхарилгашна хоза кийчіаь цар арахийцача чухнахьа дукхача бараькъо.

...Покххача дале хьалтарра массехк мугіарех Іохайша барІаб ххалнах. Царех хіаьяр шийна хьалхашка латтача [illegible] Іотіайнйраа чуйвина балх беш йоала. Сиха лел цар кулгаш.

Сайна сихагіа балх бу вьина хетача цхьан къоначе кхалсага [illegible] на ба хьинаре къахьегам чу за брахорашкаш А. Виноградснко, Б. Осипова, мотористаш Н. Кочиева, А. Харченко, Р. Газлиева, В. Стригунова, кхьбараш а. Царех хіаьие массайі балха говзал я. Цулухьа тоьа цуа цар ноалагіа хіана кйиххача а балх [illegible] сопийташ діабахьа.

ЧІоагіІа терне и укхаза арахецача продукце лекал лаьккхара а. Барагъа тегаш вала тай тарлар лох. Вист кийска діакккхеш оа діанагіа лен хьеж. Хіара кіиро ерача дийнахьа «Дикала ди» а діахьу. Контролераш кийчача продукцета хьож, ве дах баргакъа лохагіча сортех а хьохіе из хьаьлча боалочуига [illegible]

[illegible] бахкха.

Пятилетка кхоалагіча шера налови продукци арахецара план 20 декабрен. продукцеиа реализаци йий плайя 25 декабрее кхоачалье дайна тіадийна социалистически декхарий кхочаишдара тіатіеіа [illegible] а коллектив.

Р. ГАЙСАНОВА.

КЪАХЬЕГАМА ТКЪАЬ ПХИЪ ШУ

[illegible]

М. КОСТОЕВ.

ДИКАЧА НАХАХ

[illegible]

ДОЬЗАЛ ДЕХЬАРА

ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ГIУЛАКХАШ

«КЪОРА БОЛАШ САННА БАГIА АМЕРИКАНЦАШ»

Дунен дерригачу мехкашка лаьрхIа зуб Парижа ДРВ-ен США-н векалшнта юккъера официальни беседаш минната лел. Хьалхарчу кIирагIа санна а оагIоно хьахьекхар шоай позицеш, долче, цхьадола хIамаш фIашнарде, йийсде, выводаш а торе я.

ДРВ делегаце юкъхьекха дехи шаьрра хьахьекхар реальни хIамаш терхалдеши доаш къоастадаргахьа хьалзара гIа бакхха йиш хулийташ болча шиннйертера позиц. Официальни беседаша лаьрхIар, аьлар ДРВ делегаце, ДРВ-ена чуьтта бомбаш цуьна дукхьалара кхы мел йола американски тIема акташи кхы хьем бешцаш соцаяра доаш американски оагIонца къоастадеш цул тIехьагIа шинна а оагIонна хьашт дола дешаш дувца доладергда. Доаш цу тайпара оттанчa баккхьа хилар хьахьекхар, хIана на гучадаьннад из хиллара, официальни беседаша вертера дерхIар, шаларра аьлча парижски вIашагIкхетар хIадоладалале хьалхагIа ДРВ-ега яйтача официальни американски нота тIа мутть кхетаде раьзахилар. Долче, юкъханца хьега къацуьна тIадерзадаь хила дезаш дар. Йхьабакъда, США делегацеяь лап цу пхьекъаца дIадо яха. «Гаррикала такчиха хала кхетаре езаш яц, — белгалдоакх «Юманите» яхача газето. — Цо дахи кердалдовх хьалхагIа дена довзаш дола шиннь правительство кхетказа юьла- бахьаши», цхьабакъда, переговорий темах шийх, ДРВ-ена чуьтта бомбаш цуьна дукхьалара кхы мел йола тIема акташи кхы хьем бешцаш соцаяра хьакъехьа цхьакхаа доаш алап. Къора болаш санна багIа американцаш...».

Хеталу «вIашагIкхета меттиг делхача хана бIарчача бетта гаргга ше уьттаяь дукхаленаш юха а уьттаяра тактика Вашингтоно лелаь аьнна. Шинна а оагIоно тIемаш кIезигдара даькъе «цхьатарра гIулакхаш делга» дIадех американски дипломаташа. Из фу хиагa да аьлча, из да, американски агрессораша Вьетнаме гIабрахой гIулакхаш леладой а Къулбехьен Вьетнама халкъо паргIатон доIаши бахьан долеш лоаттабу шиннь къовсам сацийтачул тIехьагIа мара ДРВ-ена чуьтта бомбаш соцве США кийча ца хилар.

Кхьча дешашна аьлча, американски империалистий безам бац шоай лоIам кхычарка хачболла шоашка йиш хулийташ доле хьалаш вIашагIтIехьдаларак йолча уйланцара къаста. Из хьадьокх дукхача бакъдараша. ДРВ-ена хIирьаь чуьтта бомбаш лаьцIуш яц. ООН Генеральни секретара У Тана ухх дейтоачка кхы хьем бовцаш оакхарой хьисапе ДРВ-ена чуьтта бомбаш соцдела дийцача хала дена цуьнца дукхьала вIааьалца критика йолайир американски прессо. «Дейли ньюс» «Чикаго трибюн» яхача газеташа дIалийхар У Тан отставке вохийтийта. США конгрессе лаьцIуш бол [illegible]

[illegible]

дикка шерье безам болаш американски интервенташ хиларах. Цу хьалхьа, бакъдар аьлча, тешаш йиш йоаьн дац Париже вIашагIкхийттача американски дипломатона «дишадар дага да» аьлча.

«ЧРЕЗВЫЧАЙНИ ЗАКОНАШ» ТIАЗЦАШ Я БОНН

Тоьаь лаьтта город санна ер ФРГ столица укх тIехьарча денонца: правительствени адамашта гонахьа — вIарцхал дола аьнкасарг теха яь карташ, улицаш полицейскаша дIакъайлай, сигала ха дешвертолеташ я. Йиттата тIахьйцар столице «Бойна аьча похаде» дакъа лоаца 70000 саг.

Дукхха адам гIеттa хилара тем Бонн хьина Iапар цу денонка. Дортмунде ФРГ профсоюзий объединене вIашагIтьелла йоккха митинг хилар. Митингаши демонстрацеш хилар Гамбурге, Мюнхане, Франкфурте, Ганновере, кхыча городашка. Дукхача йоккхийча заводашкей предприятешкей забастовкаш хилар. Ерригаш а хIана яц дьина йолча университеташка занятеш соцар. Дукхачa накха политически бунташка дакъа лаьцараша — болхлошей гIулакхерчa калеи, профессораша а студенташа а, писателашен кхьметтел дьйна гIулакх дераши — шоай протест кхайкайора «чрезвычайни законаш» ялаш хараш чакхдахара шлашнта дукхьала.

Цу законодательства проект «шоллагIа еллар» йийцар бонни бундестаге 15-чей 16-чей мае. ДукхагIа болча депутатий голосашца къовбалйир проект. Цуьна тIехьа кхаь теосар правительствени партей вакалашa — христиански демократашеи социал-демократашеи. ХIана мае — июне юхa езаш я проект «кхоалагIа ешаш», цул тIехьагIа юххера а чIогIгIергья из.

ХIаьэ шт шу дизал ФРГ «чрезвычайни законашта» гонахье лира къовсам лаьтта. Довл дечарна хьалхашка лаьтта керттера хала малагIа яр аьлча, из яр, цу законаша, цар гIулакх тоссаденнар конституци хиларах бундестага депутатий 2/3 голосашна къовбалделга дIадехаш хилар. ХIана из вIаштIехьдаьннал социал-демократически парте кулгаьяхоша, христиански демократи буржуазни правительствана юкъе а баха, къахьегамхошта шаьрха а тийша болх баьчул тIехьагIа: законий оппозици йитта а йита, цар оагIув хьаллаца белабелар уж. ХIаьта а бундестагера къамельлаш кхоххадена дар: парламентал араьхьа гIуйттача накь беш бола еш холора. Законопроектана критика еш къамельлаш дора паргIатача демократий оппозиционни парте вакалашa хаь а не Iеш. Овлангара дена из хуьнилга дIадехар митта дукхдала социал-демократаша а. Чрезвычайни законодательство селлара чIогIа чакхдаккха гIертараш мала бу? Мекха шоай Iаьлаш чIогIлара, цуьна милитаристашк яра, шолгIа дуьнен тIема итогаш хуьлара [illegible] на корте лаьттарий. Царга йиш хургья [illegible]

прогрессивни партеши организацеши, профсоюзаш законагIа яц аьнна дIакхайкаде; баьха болх бе нах бига, забастовкаш яра бекъо юханккха, забастовка ерапта полиц меттел, эскар а дукхьалдаккха. Цу законаша хIана, ньаьрцача хана а, торе ду мекха вахара ерригача сферашта милитаризаци е, мекха бахача берригача нахага шаларра аьлча гера карабийта — кхалхахага а маIача нахага а.

Укх тайпара дуьц законопроекта хьакъехьа ФРГ воашaш волча публициста С. Хафтера: «Чрезвычайни положени» дIакхайкае йиш я тIема кхерач тIабоагIача хана кхайкаь па Iеш, митта шагахьа санна «чуьхара хьал кхохкадена» хитча а. ХIаьта, белгтала, цуьна дерхIа мегаргдолаш за шедар а долла хIана а. Цу тайпара, чрезвычайни хьалеи чрезвычайни диктатурой дамоклов тур ФРГ гражданий кертош тIа хьаьолла дезаш дола тай практически хьашт долча дийнахьa хада тарлуш, селлара чIогIа дяткъуш латтa».

Халкъ раьза дий а ца хьоана тIацц верда законопроект. ЯхьдалаштаI дикка хов, цуи жон митта хургьар. «Чрезвычайни законаш уж да тIема законаш, уж — фашизм», яхаш доэунгаш а долаш чакхъюлача шоай бунташца наха чIогIа хьакхайкалу драконовски законаш шоаш цхьанна а тайпара тIаэцаш ца хилар. ХIана аьлча Малхбузен Германе Компарти йийхха 12 шу дахьначуь тIехьагIа хIана низаш де кийчуш ба парламентаца йоацача ерригача оппозицена, къахьегамхой дукхача организацешта, мехкарча дерригача прогрессивни низашта.

ВАШИНГТОНА ТIАБОЛХА КЪЕБАРАШ ЛАЬЦIУШ БАЦ

Вашингтона тIаболабенна къебараш лаьцIуш бац. «Къечар караванаш» столице ух мекха массе миллигера, хIана аьлча США-ра къел бокъо ца хилара е географически а, е расови а гомашца доззув отталаь дац. «Мехкарча ерригача районашка а къел», — мукIарал ду хIана «американски вахара наькъа совленех» массаза а кхычарол дукхагIа тувсалуш долча «Тайме» яхача американски журнала. Похоза юкъе дакъо лоацараш миттаца миллионаш нах ба. Кхьметтел официальни запеех а, къе вахараш 30 миллион американцаш.

«Тоьал ха лькхай вай хьецаш, кхы вай хьежаргдац», — хьакхайкалир дукха нах гулбенначa цхьан митинге къебарий похода кулгалхочо Ральф Эбернете, дукха ха йоацаш вийнача Мартин Лютер Кинга когаметта дIаэттачо. Миллионаш болча мискача американций юкъа кхоачаш а деш, похоле дакъа лоацараша дIалех, правительстван конгрессон къебараш баллала Iалашбара. Воккхийчeн кагийчен городашкарча, мехка юртий районашкарча бахтгашкара цIакхха а сердало бIарга ца йиташ йола къел дIаяккхара шорра программа чакхйоакхилга.

КорлагIъьларга дIахьоачаш кхеравнна я официальни Вашингтон укх денош. Кепайовзовни раьзоеи дакиш хьалхалоах, столицана гонахьара ретуляри бIумаш тIема хийчо яь латташ хилар. Пентагоно хьакхайкадаь, «граждански негараш» тоIадара метоаштa сихбаь Iомабеш латт 200 эзар эскара резервисташ аьнна. Конгрессе дIачутох къечар хIаппарча походаи кхыча массови демократически болашаштен юкъе дакъа лоацарашта дукхалъерзаь законопроекташ: Дукхала а шеллийначуа тIехьагIа, наха беча низагIа, поход вIашагIтьелларашта Iаьдалоша мукъабеннаб похоле дакъа лоацача пхи эзар сага тоьал палаткаш столицана йистте Iоэогla. Поход вIашагIъелларaша «город Воскресение» аьнна цIи тиллай цу лагерах, хIана аьлча похода гонахье баьржача болаша американски къечар шоашкара хала бала байбаларга сатувсалаь.

Похода юкъе дакъа лоацараш кхерабе, нийша керга яхаш увиарбаха реакци, централвами моттигерей Iаьдалаш гIертарах хIана хиланвар.

Керд-керда къахьегамхой вакалаш хьаьетталу «къечар караванех». ТIатIа чIоагIагIа, тIатIертта ек Америкерча низкай, бокъо йоацарий, къечар газ.

И. ЛАГИЦКИЙ, А. РАЧКОВ. (ТАСС).

Чехословакие столице — Праге сихь хьалъеш латт метро. Лаьттана кIалхарча наькъа дIоахал 25 километр хургда.

Прагски метрополитен хьалъяр советски специалистий новкъосталца.

Сурта тIа: Водичковеш Иадржиевски улицаш вIаши тIехйоалача Вацлавски майда тIа гIишло хьалъеча районе.

ЧТК — ТАСС сурт.

КОМСОМОЛА 50 ШУ ДИЗАРА ХЕТАЯЬ

Самарддийнахьа Урус - Мартана районерча ГIойтIа, шаьрачa бах тIа дукха нах гулбеннабир. Укхаза бахьнабир вай республика ерригача районашкарей доттагIаши республиканкарей вакалаш. ВЛКСМ 50 шу хизара сийна говраш хохкаш моттиг яр цига. ЧIоагIагIа кхохкалеснача къовсамашка команда хьалхие Урус-Мартана района говра баьрешка кхаьчар. ШоллагIча моттиге а Ведана район, кхоалагIа моттиг мира кхаьчачар МалгIабика района спортсменаша.

ТIагIертта къовсамаш лаьттар хIаране хьалхара моттиг яккхара хиннача хьашка а. Кхо дистанци яр говраш хохкача белгалъь 8 километр, 4 километр, 1900 метр.

Массел хьалха воллаш финише кхаьчар Ведане района вакал Джанватханов ШаIаран. «ЧIагарг» яхача шин говраца бархI километр шина 10 минутах 10,3 секундах бир цо. Шиь цIи баьйир говро.

Пхь километра дистанци хьалхакот ца МалгIабикера Корешев Леон, из шина 8 минутах 1,7 секундах бир хо. 200 метр дистанцех хьалхарa моттиг Урус - Мартане спортсменаш Аласв Мовлада хьийр.

Яхьаш чакхьнначуа тIехьагIа котбаьнначаш дахьала а бахьнa алрия призаш дIаелар ВЛКСМ-а, Нохч - ГIалгIай обкома хьалхарча секретара вод. Кардадова. Хьалхара ярна Урус - Мартана района командaга кхаьчар. Котваьннача хIараннa лкъаренд фоайкаду сацьяташ делар совгIата.

Белгалдаккха деза цу тайпара яхьаш хIанзчул тIехьагIа вай республике хIара шера шоза-шоза хургхилар. «Урожай» ДСО приз яккхара бIаьстан юхьеи республика Министрий Совета приз яккхара гуранъен.

Р. АУШЕВ.

Сурта тIа: Ведана районерa Джанватханов ШаIаран (хьалхарвар).

Автора сурт.

МИЧЧА ХАНА А ГIО ДЕ КИЙЧА...

Шерагара шерага дукхагIа да скори помощагара дIадехараш, лахьлу тха станце балха бoараш. Укх тIехьарча дах шера штатера дораш шозза дукхагIа хиннаб, хIаьта автомобилаш — цхьан ахаззех хIана хиннаь аьнна. Централни станце хIара машина радиостанци болаш а города моллагIча районера радио чу гIоала диспетчерскица шозаллa йиш йолаш a я.

Доккха новкъостал ду тхона станце мукъагIа хургйолаш автомашинаш елача «Грознефтен» «Грознефтехимзаводийн» объединенеша.

Халахета, тхо дикка дукха [illegible] скори помощ [illegible] дIадехкара мехкхиара, кхест-кхеста ремонте уьтт.

Миттa дукха дораш а ба тхона из тоьаш, хIаьта тха учреждени мехьашара медицински новкъостал ле а вIашагIтIеьдоцаш бола гоьтара готтача помещене чу я, болхлошта салаIеш хIана хаш меттиг яц. Вайх сихха медкита кхьнна а тайпара вIаштIехьдаьйтел Октябрьски Старопромысловски подстанцешарча коммутатори телефони бувзамo.

Цу дерригача кхоачамбоацарча новкъарле и тхона скори помощ болх шиннь бoараш тIа дIаоттабе.

Партийни, советски организацеша а уналцIено дорaра организацешa а укх тIеххьарча хана терко дукхагIа е тха учреждене, хIаьта тхоай коллективана дIатоахалургдевца кхоачамбоацараш дIаладара, вешта аьлча лорашца, санитарни транспортаца, помещенешца лоттабеча дукхьаларча телефонни бувзамца станци Iалашъяга паргахьара новкъостал хиларга доглоахаш а да тхо.

Къаьвета бригада вIашагIъеллай оала дага хулча халоиа дозорш къовсам доттабара. хIанз дукхьаь уьахо шина улица тIа а гIоала бекъена диагностика отташ (лазар малагIа ба хов), информаци ихьашeпара дарба ду. Цу тайпара тохкаш хьалхагIа больнице е поликлинике мара баццр.

Дарба хаьча отташ болча уналцова баркал оал цу бригаданарча лорашта: Е. И. Валуевана, Т. Г. Сиденкова, Н. М. Мальсагова, Цар гIоачалтa И. Кулагинова, Л. Ковбаса, Л. Осипчаева, М. Казеевана, Е. Белркована.

Скори помоще дика кхьеbet цуьн ветеранаша А. А. Гладкова, Х. Ю. Юсупова, Н. С. Сафроновa, А. Сальникова, Е. П. Турчина, хIаьта митта Л. Л. Петрова, А. Х. Мельникова, А. Ф. Жузликова, Н. Н. Гвоздева, Е. А. Тульнова, Н. С. Середа, Л. А. Еремеевое, Ф. С. Муравлева, М. Ф. Попова, Б. Мусаева, дукхахчо кхьин а.

Доккхийн бехктохамен дехараш лаьт города скори помоща коллективана хьалхашка. Ераш да царех цхьйтердараш: скори помоща станце сихха медицински новкъостал ду улицашка автомобильни, трамвайни, кхьйола катастрофаш, човнаш хиннача хана, цIерех маьлхой вагавьчоа, хила нахачоа, къамарга хIала ихачоа, дра бер де хьайзачоа, нехьаьвьчоа;

валара кхерам а болаш цIагIа цIаьхха помогаш хиннача; тоган сатIехьа ньакъайташ чIогIа лазар хиннача хана; массе тайпара чIогIа цIий хьеда. цIий Iеттален хаьча;

чешта чIогIа лазар уьтте (халагIа хаца аппендицит, вер чура хьиа, цIергаш хьовзар, мяткал арахьа бер доацалдар, жамаралшен дийхха пекьеи кхера хилар, бийча кхача дааьчоа лазаро и. кх. дI.).

Скори помоща станце Iехна хирдоаца медицински новкъостал мага дац, больничер листокаш а моллагIа кхьйола болниара справкаш по тела-

Уж вехкараш кхочаш цIева тхона новкъостал те йиш я бахача нахага. Цу гIулакха хилапна хергдоацаш ла скори помощь ехаш волчо уналочуп адрес, тайпан цIа, ха, скори помощь ехара бахьан кийса дуицар. Уж дерригa хаттараш тха диспетчеро ду, хIаьта дийна лоацнен кийсен шеп зала а деза. ШоллагIа ехтача телефонашеи дIахьхача къамельлашеи диспетчеро ха а Iоэн, хор вехар дIаладелга тIехьа а доавах.

Скори помощь ехаш волчо цIен номер сийдаIдоаккхаш йола фонарь латае. БоагIа машина тарвальe аза, ковра хIали дIаладахха деза, нагахьа санна из лолаш хале.

Лораш хьажара кийчче мегарга уналоа, вешта аьлча цуьна тIера сов барахьа дIаланха, мелаь хий кийчче, масала, нагахьа санна кхачо лазар хьоацаь е эеьтьаш дийх аьнна делабуш бешь моттиг яли. Гаттара кийса гIулакх та уналочоа хиннача лазара лор хуттIанаккха ховрглолаш вола ихьа сaг юхе а витa, свобола мах уналочун цIагIала хьабоахача вор.

Уж дерриг гIулакхаш кхоачаш хилча, уналочoа е котаб хиннача жоп дола новкъостал сихзеерга.

Вай гаолe вIешига делаеш я телефонаша дора хьежам тхоле санна йо-йo форма. ХIаьта дукхаша а нийсалу лоогаяш хьехам лоаш дукха бIарчаш больгла шогIа аьнна.

Ша-мха ца а волш, лепна а бийсанна а станце дежурить дош хуа квалифицированни лор, хIаьта цо мичча хана а хьехам хургба, дукхагIча хала из тоьаш хуа.

Нагахьхийта безам ба са, лор вачтIача хана цуьна тIечувахана ниттерашш еш болча наха делаиро хьашт лоацар хилар, моллагIа кхьвола къахьегамхо санна тха лор дарэIен цун сий дан дезаш хиларал совгIа. Вуьсанаьa эгIаэоккеи волча доаш уналочун терхо кIезигагIа а тарлуш хиларах.

Скори помоща лора лоацача хана уналочунага хьал кхетаден пунах наисa соцаш бен боал. цулухьа, сатийнача безамеча хьалашка мара вIаштIехьлургдац из те.

Нагахьа санна кад а вIаштIехьлолаш кийсдена хIана яла, уж къоастаде йиш я скори помоща станцер ноккахагIа волча е дертточа декана.

Гаргарча наха цхьа сагь мара вазнa йиш яц уналочуна из больнице дIавугача хана, нагахьа санна скори помоща лоро мукъалойа.

Дукхха моттигаш кийсалу чIогIа ошаш йола ха скори помоща бригада алрес лахаш зельа йoеш. хIана аьлча цIен номерaш бIаргагургйолаш фонараш хьалетташ болча дукхача наха. Масала, Рабочая, Маяковского, Чичерина ахараш санна йолча улицашка цхьан номерагIа масеех цIа кул. АдресагIа вена ше хьакхача лоpa хан нийта хьежаш бараш малагIча цIагIa ба.

Улицашка сердал йоацаш, цIенош тIа номераш йоацаш, адресаш кагадена я Батаяна цIерагIа, Мичурина цIерагIa йолa, Черноречье, Войсковa поселкаш, Консервни завода районe.

Кхьметтел города юкъарча дакъе тIа дигIача цIенoй номераш а яц сийдалаьхa, белгалъахини вIаштIехьдаьча цIенoй водьездаш.

Бахача нахага кхайк тхо: хьадуьла, цхьана еорагIа а зальe уналочунта сагтота эшаш дола медицински новкъостал сихагIeн диканагIeн дергдола гIулах вIаштIехьдаьлах вай. Скори помоща балха тIа хIана а духaп дe кхоачамбоаналаш, хIаьта уж сихха дIаладалпа а деза.

Кхоачамболлаш помешенца, лорий вaлаш, автотранспорт ха хилар бахьан долаш йоккхий халонаш тIалаттанеьа а. 1968 шера вай го́рол Грозне бахача нахе сихаe сагтотен эшаш дола новкъостал дора болх тоабе лаьокIаз дукхача хьамох латтача тха коллектив.

Т. АУШЕВ,
г. Грозне скори помоща станце керттера лор.

ВОЛЕЙБОЛ

Вай республике дIаьхой дийне «Спартак» ДСО пхелагIа Ерригероссии спартакиада чакхъяьлий. Спартакиада чемпионий цIи дIа-хьетела Кубока яккхара борхI дийнахьа тIагIертта къовсам лоттабир борхI кхалевьлен борхI маIача нахьен командаша.

Кхалнахьа командашта юкъе котъяьхар РСФСР-а команде, шоллагIча моттиге украинкаш кхоалагIча — узбекаш ба, тIаккха Белоруссе, Ленинграда, Армене, Казахстана, Москови волейболисташ. МаIача наха юкъе спартакиада чемпионаш Ленинграда спортсменаш хилар. ШоллагIа моттиг кхаьчар грозненцашка. ДIахейола моттигаш укх тайпара ей: кхоалагIча — Москва, виьлагIча — Украина, пхелагIча — Белоруссе, ялхлагIча — Узбекистан, ворхIлагIча Киргизи.

Спартакиада чемпионашта дIаьхье тела кубикаш хIаьта [illegible] члепашта медалаш елар.

ВЛКСМ-н Нохч - ГIалгIай обкома паметни кубок леннинградашка кхаьчар. «Комсомольское племя» газета рехацхе кубок елар дикагIйолча волейболистка Л. Ульбикана (Иркутск).

Спартакиада котъяьнача командий капиталаша Р. Селикевичуна (РСФСР) В. Платонова (Ленинград) яхьа байрахь Iоэхайир.

Х. МАГОМЕДОВ.

«ТЕРЕК» — «ДИНАМО»

Самардийнахьа город Батуме моттигерча «Динамо» командаца лайзар грознески «Терека» футболисташ. Цига счет 2:1 йолаш хьшар вайхорaш.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIолаеи Грозне куьналуш морхаш хургья, догIа йоьхаргда, дкхьукхъяргда, малхбузехьара гIаьхха мух хьенаргда, дикхьучача хана чIогIа а хьенахаш. Республике гIоле 23—29 градуси Грозне 25—27 градуси йовхал хургья.

22-чей 23-чей мае хуьвалуш морхаш хургья, лоацача ханашка догIаш делхаргда, хьалхагIарча ах юкъагIа кхьайолча моттигашка дикка чIогIа догIа делхаргда, малхбузехьара кхьарчоа лаьгIа а балаш, тIаккха гIаьхха а хьенаш мух хургья. бийсашка 8—13 градуси деношна 18—23 градуси йовхал хургья.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛАДУВГIА, ХЬАЖА

21 май

РАДИО

6.30 — Нохч-ГIалгIай лаьтта лекалерна (урсий меттала). 6.45 — Музыка. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненски рабочий», «Комсомольски племя» газетий обзор. 8.15 — 8.25 — «Сердалог» газета обзор. 8.25 — Балха хилеш. 9.45 — «Политинформатор» яха очерк (гIалгIай меттала). 16.05 — «Къона гIехье» (гIалгIай меттала). 16.20 — Музыка. 16.30 — «Американ некоронованни паччахьаш» яха беседа (гIалгIай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — «Музыкега ладувгIаш» яха передача (нохчий меттала). 17.30 — «Прогресси опытe» яха радиожурнал (урсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (урсий меттала).

22 май

6.30 — Нохч-ГIалгIай лаьтта лекалерна (нохчий меттала). 6.45 — Музыка. 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Пропагандист Сергеев» корреспонденции (урсий меттала). 8.15 — «Пхедахсен культура цIен самодеятельность (гIалгIай меттала). 8.30 — ХIорий ашараш. 8.45 — «Къона гIехье» (нохчий меттала). 16.00 — Нохч-гIалгIай музыка. 16.30 — «Фу ха религиози сектантстве» яха беседа (урсий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — «Балха да чакхдаьлча» яха концерт. 17.30 — «Профсоюзни организаци социалистически яхье хьалха» яха беседа (нохчий меттала). 17.45 — «Вай индустриальни нохк» (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (урсий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ

21 май

17.00 — Х. Нурадилова цIерагIча театра «КIантий легача хана» яха С. Чапкиевон г. Русановен спектакль (нохчий меттала). 19.00 — Телевизионни керадаараш (нохчий меттала). 19.30 — Футбол. Олимпийски толашагIча командай матч. СССР — ЧССР. Ленина цIерагIча Центральни стадионера передача (ЦТ). 21.15 — Телевизионни керадаараш (урсий меттала). 21.30 — ХIаманра нохч-гIалгIай музыка.

22 май

18.00 — Телевизионни керадаараш. 18.10 — Шиплана новкъостала «Экзамени — бехкточкахе ха». Яха шоллагIа беседа. 18.35 — «Нагахьа санна хьей цIа хьона кухка леае яха» художественни фильм. 20.10 — Халкъашта юкъера гIулакхаш дохийташ. 20.30 — Ах бIаь шера летопись 1941-гIа шу (шоллагIа). 21.25 — Передачий программа. 21.30 — концерт.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-60; редактора зам — 3-30-11; бехктоххама секретара — 3-34-30; партийни вахаран, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; кьота болламеи письмой отделий — 3-42-30.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-30; зам. редактора — 3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-30.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революцен проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05082. Заказ № 2371.

ПАЙДАНЕ ВЫСТАВКА

Москвера оза академикий-художникий групповой выставка хьайийллай Нохч-ГIалгIай изобразительни искусствай музее.

Хьалха ухарий терхаш къаьстта чIогIа тIаболаш а СССР-ен цуи доазонел араьхьеи шерра довзаш долча Советски Союза Турпала татарски поэта М. Джалилан исправла Д. М. Карбышевнен летIача пачкайтийна автор волча скульптора Цигала творчество.

Скульптора хьалхьа Iоажала лагерашка Маутхаузенен Освенцимен фашизмана дукхьала къовсам лоттабаьрий портреташ.

Бамхх-нийна художникa Окаса творчествана юкъе къаьстта а белгала за фронтовой художник волаши Советски Эскара муIгIашка а волаш фашистех латаш цо ха кхьехача Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIемах дола цуи балхаш. Цо хьалбай «Сийлахь-боккхача «Дай-мехка тIемо» яха монументальни панно, «Шахтераш» яха доккха картина, «Япони» аьнна юкъара цхьа цIи а йолаш кхьаьгча японски зарисовкай йоккха серп.

Кхьчарга хьежача хIана а, къона ва академикa Кандикa — 41 шу дара хан цуи, цхьабакъда, цуи цIи шерра дIахоавай. Из вола «Самоорийский» яхача Туманяна, «Армене чоюаш» яхача Абовяна поэмашта талант йолаш сурташ дийшка иллюстратор хиларах, «Париж», «Итале зедениараш» яха графически сереш яхкарах, цхьабакъда, из къаьстта гIоралнинар «Сага кхол» яхача М. Шолохова дувцара иллюстрацеш ярах.

Цу говзанчий дерригa балхаш выставке хьехха оттадаь да.

Шек яц, художникий — СССР художествени академе члений групповой выставка оттадар вай республика культурни вахаре доккха цIей а дукхача наха хор говзанчий чIогIа пайданa а хилар.

С. БРОДСКИЙ,
Изобразительни искусствай музея директор.

МЕХКА КИНОСТУДЕШКА

«Дуттера чуэкхача бомбардировщика лоладараш» яхача фильма кадр: Сергей Архипцев — артист Геннадий Сейфулин (аьтто-ьераар), Вениамин Гурвеич — артист Лев Вайнштейн. МоастагIчун аэродром гучаьянна йоагIача Архипцева ши-ата тIакхул бетть «Фокке-Вульфош» (самолеташ). Сергейн цуи новкъостий цу нийсaе йоацача дезна котбенна.

Дерриге а цу лоппанa 1944 шера чаола бетта тIом бакъ кхе де мара дац зрителна хьалхашка экрана тIа гIонaa чакхдоелар. ХIаьта а цу лоацдача кеме дуккa доаца фaйне тIом бойaбеле лоххьа хьварра хиннача Архипцев Сергеев, скрипкa хьаe кийчдуьн ниначa Гурвеич Вениамина, тIом бoaлбалаелъa художествени Академе дешаш хиннача стрелок-радистах Соболевский Евгенех.

Ленфильма киностуда производство. Режиссер - постановщик Н. Бирман. Сценарий авторaш В. Кунин Н. Бирман. Керттера оператор А. Чирров.

ТАСС фотохроника.